

GUSTAU MUÑOZ

Perplexitat

No s'esborrarà fàcilment la sensació de perplexitat que ha envaït l'opinió progressista valenciana durant la primera setmana de juliol. En pocs dies, un seguit d'actuacions –al voltant de la pensió dels expresidents, de la renovació del Consell Valencià de Cultura, i a propòsit de la llengua– han generat un clima enrari de desconfiança en les pròpies forces.

El problema del país és, amb Zaplana o sense Zaplana, el d'una dreta implacable, que actua amb pocs escrúpols, que segueix un guió hegemònic molt travat que li permet desplegar la incoherència sistemàtica sense desgast aparent, precisament per la desimboltura –el “desacomplexament”– amb què actua, l'enorme agressivitat, la cobertura mediàtica i una desmobilització social que ve de lluny.

No és fàcil desmuntar aquest esquema, assentat de fa anys, posar en evidència les contradiccions internes, privar de sentit –amb vista a la societat– un discurs que fa aigües, que no aguanta una mínima anàlisi, i que es basa en raons sovint inconfessables. Això ja s'entén, en el context valencià. Però tot es fa més difícil amb actuacions com les esmentades, que tindran conseqüències si no hi ha signes clars i contundents de rectificació.

El PP es proclama de centre reformista i aixopluga nostàlgics militants del franquisme, com Vizcaíno Casas. Es presenta com a pacificador en el tema de la llengua –que voldria “treure del debat polític”– i dóna ales a secessionistes, com Ferrando Badia o Primo Yúfera. Es vanta de fer més que ningú per la cultura i promou els sectors més profundament adversos a qualsevol noció de cultura seriosa i normal, repartint subvencions a entitats enfrontades a la Universitat i animant actuacions tan nefastes com l'enderrocament de la restauració del Teatre Romà de Sagunt, entre desenes d'exemples d'una actitud marcada pel ressentiment i la fòbia mal dissimulada. Ha fet entrar la política cultural en una espiral inversemblant de clientelisme i propaganda, en una deriva temàtica, que hauria

de provocar clivells interns, si no fos un col·lectiu tan cohesionat al voltant del botí pressupostari. Posa en risc les polítiques socials amb les privatitzacions de la sanitat i els serveis socials, mentre traspasa al sector públic empreses d'oci. Promou la degradació programada de l'ensenyament públic. Agreuja els problemes territorials amb una política d'expansió urbanística insensata. Malbarata el futur, perquè descarta la inversió en capital humà, la innovació tecnològica i no aposta per la potenciació d'un teixit industrial competitiu i exportador. La cohesió social està sota mínims, amb grans bosses de marginació i pobresa, desigualtat i profusió de situacions precàries.

“El problema del país, amb Zaplana o sense, és el d'una dreta que actua amb pocs escrúpols”

Tot aquest panorama ben conegut –i al qual es podrien afegir encara molts altres punts foscos– donaria molt de joc polític, i així hauria de ser. Al voltant d'una alternativa de conjunt, dignificadora del país i de recuperació democràtica, podrien sumar-se tot de sectors socials, fins a aconseguir una majoria àmplia i suficient per reconstruir l'esperança. A partir, és clar, d'una superació de la síndrome conservadora, tan escampada, que condueix a donar per descomptada l'hegemonia dretana i a pensar que, al capdavant, no hi ha més cera que la que crema, les coses són com són i la societat tampoc no demana més, i té el que es mereix.

El problema és en bona part moral: de qüestionar els esquemes mentals consagrats, la inèrcia imposada, de posar la societat valenciana en sintonia amb les pro-

postes més raonables d'esmena d'una modernitat irreflexiva i insostenible, i d'acoblar l'energia social necessària per abordar un canvi en profunditat, un canvi històric. Però això exigeix confiança en les pròpies forces, una crítica sistemàtica del model dominant, lucidesa i capacitat per projectar i fer socialment creïble un futur diferent.

Tanmateix, no són les contradiccions dels altres el que esclata, sinó les pròpies. I així, l'absurd debat sobre els expresidents ha desplaçat en pocs dies els efectes de la vaga general del 20 de juny i ha promogut de nou les actituds antipolítiques (“tots els polítics són iguals”) que sols beneficien els populismes demagògics favorables, sempre, a la dreta.

La desgraciada renovació del Consell Valencià de Cultura ha palesat una feblesa inexplicable, que qüestiona aspectes cabdals de la democràcia mateixa. El missatge que projecta aquesta operació, al remat, és que franquistes i secessionistes tenen prima, i demòcrates i valencianistes estan penalitzats.

La manca de fermesa en la qüestió de la llengua, en què no hi ha hagut una defensa clara de la unitat, i la tolerància davant la instrumentalització de l'AVL pel PP, i tots els moviments de censura de paraules, llibres i escriptors, que tants problemes crea a professors, editors, lingüistes i públic en general, llança un missatge igualment ominós. Està en joc el futur de la llengua, que quedaria ferida de mort si es consolida un model divergent, una separació dels criteris filològics solvents, una situació en què fos impossible compartir l'espai cultural de la llengua comuna. Si es consolida el seccionisme de fet, no proclamat ni reconegut, però efectiu.

Tant de bo l'estiu fos un temps per a la reflexió, preparadora d'una esmena en profunditat. Perquè el compte enrere que ara comença no hauria de ser un nou episodi de perplexitat, sinó d'acció intel·ligent. El futur no admet més errors.